

PODREĆCZNIK DO SAMODZIELNEJ NAUKI JĘZYKA TEUTOŃSKIEGO

Vladimir Iwanowicz markiz von Lichtenstein

Podręcznik jest zatwierdzony przez Lorda Lingwistę
Królestwa Teutonii.



1. Przedmowa.

Królestwo Teutonii swój niepowtarzalny klimat i charakter opiera na niemieckiej kulturze. Nie można się więc dziwić faktowi, że język teutoński w dużej części bazuje na niemczyźnie, dlatego dla poprawnej wymowy teutońskiego powinno stosować się wszelkie zasady fonetyki języka niemieckiego. Specyfika mikronacji nie wymaga jednak od użytkowników sztucznych języków umiejętności poprawnej wymowy. Pożądana staje się przede wszystkim umiejętność właściwego, ortograficznego pisania.

Podręcznik służy przede wszystkim przekazaniu najprostszych i najważniejszych zasad gramatyki języka teutońskiego, które opanowane pozwolą tworzyć w pełni poprawne i zrozumiałe gramatycznie zdania przy użyciu słów, które znaleźć można w *Słowniku teutońsko- baridajsko- polskim*. Poszerzony zakres zasad gramatycznych znaleźć można w *Úre teutoniše Šprake*.

Podręcznik, obok treści teoretycznych, zaopatrzony został w zestawy ćwiczeń wraz z odpowiedziami umieszczonymi na końcu.

Mam nadzieję, że podręcznik będzie wielce pomocny przy zgłębianiu teutońszczyzny.

/-/ Autor

2. Alfabet

A a	/a:/ /a/
B b	/b/
D d	/d/
E e	/e:/ /ɛ/
F f	/f/
G g	/g/
H h	/x/ /ç/
I i	/i:/ /ɪ/
J j	/j/
K k	/k/
L l	/l/
M m	/m/
N n	/n/
O o	/o:/ /ɔ/
P p	/p/
R r	/r/
S s	/s/
Š š	/ʃ/
T t	/t/
U u	/u:/ /ʊ/
V v	/v/ /f/
Z z	/z/
ts	/ts/
th	/θ/
Á á	/ai/
Ú ú	/ui/
Ó ó	/oi/

Obok znajduje się pełen alfabet teutoński. Jego cechą charakterystyczną jest brak litery *c*, której dźwięk realizowany jest przez dwuznak *ts*. Teutońszczyzna dysponuje również trzema dyftongami. Dyftong *ú* może być realizowany jak niemiecka samogłoska *ü* (usta układamy, jak do wymowy *u*, lecz wymawiamy *i* lub tzw. *napięte e*). Przy wymowie dyftongów należy pamiętać o tym, żeby dwie samogłoski budujące dyftong wymawiać, jak jedną. Dwuznak *th* to inaczej *aspiracyjne t*, które może być realizowane, jak w języku angielskim. W języku teutońskim może występować również trójznak *tsš*, który odpowiada polskiemu *cz*. Występuje rzadko, najczęściej w słowach slawiańskiego pochodzenia.

3. Rzeczownik

Rzeczownik w języku teutońskim ulega deklinacji (odmianie przez przypadki). Występują tylko trzy przypadki (mianownik, celownik i biernik), które odpowiadają na takie same pytanie, jak w języku polskim.

Rzeczownik posiada rodzaj gramatyczny, który oznaczany jest przez rodzajnik stojący przed rzeczownikiem. Występują tylko trzy rodzajniki:

- w liczbie pojedynczej:
 - męski (rodzajnik: úr),
 - żeński (rodzajnik: úre),
- w liczbie mnogiej:
 - zbiorczy (rodzajnik: úren).

Teutoński dysponuje dwoma schematami deklinacji:

DEKLINACJA I

Tyczy się rzeczowników we wszystkich rodzajach. Cechą charakterystyczną tej odmiany jest fakt, że końcówki deklinacji otrzymuje tylko rodzajnik.

RODZAJ PRZYPADEK	Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Liczba mnoga
	KONG - król	KONGE - królowa	KONGEN – królowie /lub/ królowe
Mianownik	úr Kong	úre Konge	úren Kongen
Celownik	úrs Kong	úres Konge	úrens Kongen
Biernik	úrñ Kong	úren Konge	úrenn Kongen

DEKLINACJA II

Tyczy się rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na samogłoskę *-e*. Cechą charakterystyczną tej odmiany jest fakt, że końcówki deklinacją otrzymują zarówno rodzajniki, jak i sam rzeczownik (UWAGA! Rzeczownik tylko w liczbie pojedynczej!)

RODZAJ PRZYPADEK	Rodzaj męski	Liczba mnoga
	GEBERGE - góra	GEBERGEN - góry
Mianownik	úr Geberge	úren Gbergen
Celownik	úrs Gberges	úrens Gbergen
Biernik	úrñ Gbergen	úrenn Gbergen

WSKAZÓWKA

Do drugiej deklinacji najczęściej należą rzeczowniki oznaczające nazwy państw

WSKAZÓWKA

Rzeczowniki pisze się ZAWSZE dużą literą!

Na osobne omówienie zasługuje przyimek **ik**, który posiada najczęściej dzierżawcze znaczenie (jak angielskie *of* lub niemieckie *von*). Przy jego pomocy można tworzyć

wrażenia oznaczające przynależność jednego rzeczownika do drugiego rzeczownika np.:

úrrenn Štatas **ik** úres Teutonies – miasta Teutonii

Przyimek **ik** zawsze łączy się z Celownikiem (tzn. rzeczownik występujący po nim, musi występować w celowniku).

Dopuszczalne jest nie stosowanie rodzajnika po przyimku **ik**, bo wiadomym jest, że zawsze łączy się z celownikiem.

ĆWICZENIA.

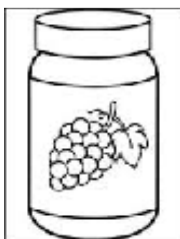
1. Odmień przez przypadki następujące wyrazy, określ, do jakiej deklinacji należą:

ÚRE KAMERE – POKÓJ Deklinacja	ÚR VOTRE – SŁOWO Deklinacja	ÚREN ŠTRAKKAS – ULICE Deklinacja
Mianownik	Mianownik	Mianownik
Celownik	Celownik	Celownik
Biernik	Biernik	Biernik

2. Przetłumacz na język teutoński:



KSIAŻĘ SARMACJI



NOBILITACJA OBYWATELA



CESARZ TEUTONII

3. Wypisz teutońskie nazwy sarmackich samorządów.

HERTSOGRAK SARMATSIE

- Królestwo Baridasu
- Gellonia i Starosarmacja
- **ond**
- Królestwo Sclavinii
- Królestwo Teutonii
-

4. Czasownik

Czasownik w języku teutońskim nie podlega koniugacji (odmianie przez osoby). Sam w sobie posiada tylko i wyłącznie określenie danej czynności. Jego aspekt (dokonany, bądź niedokonany) oraz czas determinują partykuły czasów, które stoją pomiędzy czasownikiem, a podmiotem zdania.

Partykuły czasów:

- *iv* (czas teraźniejszy),
- *vil* (czas przyszły),
- *af* (czas przeszły o aspekcie dokonanym),
- *ef* (czas przeszły o aspekcie niedokonanym).

Przykładowe zdania w różnych czasach:

Á *iv*'šrifti úrn Bok.
Piszę książkę.

Á *vil* šrifti úrn Bok.
Będę pisał/a książkę.

Á *af* šrifti úrn Bok.
Napisałem/am książkę.

Á *ef* šrifti úrn Bok.
Pisałem/am książkę.

Partykuła **iv** posiada specjalne zasady interpunkcji:

- zawsze między partykułą **iv**, a czasownikiem występuje apostrof (bez spacji),
- jeśli czasownik zaczyna się na spółgłoskę **v** lub **f**, po apostrofie nie pisze się (choć można) **v** lub **f** np.: *Or iv'verði = Or iv'erði = On jest.*

Dla łatwiejszego budowania zdań mogą przydać się zaimki osobowe (które są nieodmienne, jeśli występują w roli dopełnienia celownikowego, bądź biernikowego):

<i>Liczba pojedyncza</i>	<i>Liczba mnoga</i>
á - ja	áen - my
tu - ty	ten - wy
or – on/ono/to	oren – oni/one
ore - ona	

Czasownik może również występować w dwóch dodatkowych trybach: rozkazującym i przypuszczającym, które również są wprowadzane za pomocą partykuł:

- *bim* (tryb przypuszczający)
- *ifá* (tryb rozkazujący)

Tryby są **bezczasowe** (tzn. nie występują w jakimkolwiek z czasów).

Tu ifá šrifti úrn Bok! – (Na)pisz książkę!	Tu bim šrifti úrn Bok – Napisałbyś książkę
Oren ifá špraki! – Niech oni mówią!	Oren bim špraki – Mówiliby

ĆWICZENIA

1. Ułóż zdania z podanych wyrazów, a następnie przetłumacz je. Pamiętaj, że rzeczowniki nie zawsze są odmienione!

a) úr Hertsog, kroni, Štataburg, vil, úr Sarmatsie, in, ik, úr Thingóptman.

ZDANIE:

TŁUM.:

b) ik, klin, iv, úren Štatas, úr Enderasje, verdi.

ZADANIE:

TŁUM.:

c) úr Slavie, úr Markgraf, ik, ef, úre Hertsoge, lovi.

ZADANIE:

TŁUM.:

d) voneri, ik, úr Tugóer, in úres Štata, af, úr Nóteutonie.

ZADANIE:

TŁUM.:

e) áen, úr Bok, ifá, šrifti!

ZDANIE:

TŁUM.:

2. Utwórz tryb rozkazujący dla drugiej osoby liczby pojedynczej (tu) od podanych czasowników.

tranki -

lozi -

trefi sa -

zagi -

5. Przymiotnik i imiesłów

Przymiotnik w języku teutońskim jest nieodmienny. Nie przyjmuje żadnych końcówek deklinacji (odmiany przez przypadki). Przyjmuje natomiast **końcówki osobowe**, tylko wtedy, gdy występuje w formie przydawki (czyli opisuje inną część mowy np. rzeczownik). W takim przypadku przymiotnik występuje pomiędzy rodzajnikiem, a rzeczownikiem. Końcówki osobowe są następujące:

- **brak końcówki** (rodzaj męski),
- e** (rodzaj żeński),
- **en** (liczba mnoga).

Przykład:

úr šoiš Kong – piękny król
úre šoiše Hertsoge – piękna księżniczka
úren šoišen Kongen – piękni królowie
úren šoišen Hertsogen – piękne księżniczki

Jeśli przymiotnik nie występuje w formie przydawki, nie otrzymuje końcówek osobowych, nawet, jeśli podmiot zdania jest męski, żeński lub jest liczbą mnogą:

Á iv'erdi šoiš.

Jestem piękny/a. -> Brak kontekstu uniemożliwia rozróżnienie rodzaju podmiotu.

Úr Kong iv'erdi šoiš.
Król jest piękny.

Úre Hertsoge iv'erdi šoiš.
Księżniczka jest piękna.

Wskazówka

Przymiotniki często posiadają końcówkę
- **iš**.

Imiesłów tworzy się od czasownika. W języku teutońskim istnieją dwa rodzaje imiesłów:

a) **imiesłów czynny**, który tworzy się przez usunięcie końcówki **-i** czasownika i zastąpienie jej przez końcówkę **-ed**;

b) **imiesłów bierny**, który tworzy się przez usunięcie końcówki **-i** czasownika i zastąpienie jej przez końcówkę **-ed** oraz dodanie przedrostka **ge-** do czasownika.

Bezokolicznik	Imiesłów czynny	Imiesłów bierny
šrifti pisać	šrifted piszący/a/e	gešrifted (na)pisany/a/e
lovi kochać	loved kochający/a/e	geloved kochany/a/e
voneri mieszkać	vonered mieszkający/a/e	gevonered zamieszkały/a/e

Imiesłów zachowuje się jak przymiotnik! Oznacza to, że otrzymuje końcówki osobowe, gdy występuje w funkcji przydawki!

ĆWICZENIA

1. W jaki sposób scharakteryzowałbyś poszczególne osoby?

fluriš, jung, ritteriš, hertsogiš



.....

.....

.....

2. Utwórz imiesłowcy od następujących czasowników i przetłumacz je:

Bezokolicznik	Im. czynny	Tłum.	Im. bierny	Tłum.
lejbi				
neni				
nominati				
thingi				
viseni				

3. Uzupełni dialog poniższymi zwrotami:

šóiš, úrenn Gebergen, vi tu iv'neni sa, iv'oneri, šóiše Lande, áif gó in úrenn Gebergen, úrenn Gebergen, Nomm

A: Halo, á iv'neni sa Kristof.?

B: Halo Kristof. Áik iv'erdi Erik ond á in Teutonies. Ond'u?

A: Á iv'oneri in Baridies. Or iv'erdi úre

B: Aaaa, á ef verdi in Baridies. Teutonie iv'erdi Áen iv'hati

.....

A: Á iv'lovi

B: Šóiš, ond á!

A: Áen! Áen vil gó in úrenn Gebergen.

B: Ak! Or vil verdi gut ond zuss!

6. Odpowiedzi do ćwiczeń

3. Rzeczownik

Zadanie 1

Deklinacja I, M. úre Kamere, C. úres Kamere, B. úren Kamere

Deklinacja II, M. úr Votre, C. úres Votres, B. úren Votren

Deklinacja I, M. úren Štrakkas, C. úrens Štrakkas, B. úrenn Štrakkas

Zadanie 2

Úr Hertsog ik úrs Sarmatsies | Úre Marmelade ik úrs Burger | Úr Empor ik úrs Teutonies

Zadanie 3

(Kongrak) Baridie | Gollonie ond Oltsarmatsie | (Kongrak) Stslavinie | (Kongrak) Teutonie

4. Czasownik

Zadanie 1

a) Úr Thingóptman vil kroni úrn Hertsog ik úrs Sarmatsies in Štataburg. Marszałek Senatu będzie koronował księcia Sarmacji w Grodzisku.

b) Úren Štatas ik úrs Enderasjes iv'erdi klin = Úren Štatas ik úrs Enderasjes iv'verdi klin. Miasta Enderasji są czyste.

c) Úr Markgraf ik úrs Slavies ef lovi úren Hertsoge. Markiz Slavii kochał księżniczkę. /LUB/ Úre Hertsoge ik úres Slavies ef lovi úrn Markgraf. Księżniczka Slavii kochała markiza.

d) Úr Tugóer af voneri in úres tata ik úrs Nóteutonies. Przybysz zamieszkał w (jakimś) mieście Nowej Teutonii.

e) Áen ifá šrifti úrn Bok! Napiszmy książkę!

Zadanie 2

tu ifá tranki! | tu ifá lozi! | tu ifá trefi sa! | tu ifá zagi!

5. Przymiotnik i imiesłów

Zadanie 1

ritteriš | jung | fluriš | hertsogiš

Zadanie 2

lejbed żyjący – gelejbed żywy | nened nazywający – genened nazwany | nominated mianujący – genominated mianowany | thinged obradujący – gethinged obradowany | visened wiedzący – gevisened widziany

Zadanie 3

Vi tu iv'neni sa, Nomm, iv'oneri, šóiše Lande, šóiš, úrenn Gebergen, úrenn Gebergen, áif gó in úrenn Gebergen

Lord Lingwista Królestwa Teutonii